

In en Rondom het Hof

No. 5

Februari 2026

Themanummer
Draineerbuisen en **S**teenfabrieken in **H**alsteren

Beste leden,

Met veel genoegen presenteer ik u de vijfde editie van ons ledenblad In en Rondom het Hof.

Deze keer bieden we u een themanummer aan, grotendeels gewijd aan de rijke geschiedenis van de draineer- en steenbuizenfabrieken van de familie De Leeuw in de gemeente Halsteren.

Een stuk industrieel erfgoed dat van grote economische betekenis is geweest voor de toenmalige bevolking.

Het is dan ook niet meer dan passend dat we in dit nummer ruim aandacht besteden aan de aanstaande expositie over deze markante industrie uit de vorige eeuw.

Veel leden hebben – om in de terminologie te blijven – “hun steentje bijgedragen” aan deze uitgave. Hun inzet en betrokkenheid maken dit nummer extra bijzonder.

De genoemde expositie is vanaf zaterdag 7 maart te bewonderen in het Heemhuis Hof van Ram. De officiële opening – met een feestelijk tintje – vindt plaats om 13.30 uur.

Op zondagmiddag 8, zaterdagmiddag 14 en zondagmiddag 15 maart is deze indrukwekkende tentoonstelling gratis te bezoeken, telkens van 13.30 tot 17.00 uur. Een speciale werkgroep is al maanden intensief bezig om alles in goede banen te leiden.

Ik wens u veel lees- en kijkplezier met deze editie van ons ledenblad. Hopelijk brengt dit nummer u alvast in de juiste stemming om de expositie te komen bekijken: de eerste grote activiteit in het jaar waarin Heemkundekring Halchterth haar 45-jarig bestaan mag vieren.

A3 Jonkers
(trotse samensteller van dit blad)

**7-8-14 en 15 maart
TENTOONSTELLING**

**RIJKE GESCHIEDENIS
STEENFABRIEKEN VAN
FAMILIE DE LEEUW**

Thuis heb ik nog een Ansichtkaart

Vanaf 7 maart is er bij ons op de Heemkundekring een tentoonstelling over de steenfabrieken van de Leeuw. dan zijn er, dankzij familie De Leeuw, foto's te zien die nog nooit gepubliceerd zijn. Deze zijn zeker de moeite waard.

Daarom gaat deze keer in "Thuis heb ik nog een Ansichtkaart" over de steenfabrieken van De Leeuw.

Bovenstaande kaart gemaakt in 1918 kom je vrij veel tegen op websites of beurzen. Maar toch vind ik deze bijzonder. Het is de fabriek in de Dorpsstraat / Vogelenzang. Daarop is ook te zien een Wagon van A.B.T. (Antwerpen - Bergen op Zoom - Tholen). En naar mijn mening hebben de trammaatschappijen een grote bijdrage geleverd aan het ontstaan van bedrijvigheid in Halsteren.

Deze fabriek maakte onder andere draineerbuizen voor de Wieringenmeerpolder en het oude Schiphol.

Deze fabriek stond aan de Buurtweg en was oorspronkelijk conservenfabriek "Het Klaverblad", gebouwd door Elink Sterk, dit was de eerste conservenfabriek van Noord-Brabant. Naast de conservenfabriek bevond zich de steenfabriek van Verkouteren.

In 1903 kocht Verkouteren de conservenfabriek en zijn directeur J. Kooiman verbouwde de fabriek om tot draineerbuizenfabriek. Op deze fabriek werden ook bloempotten en duivenpannen gemaakt.

Maar zeker zo mooi is de achterkant van deze kaart. Met daarop de prijzen in guldens per 1.000 stuks en de transportkosten met de tram of per boot vanuit Bergen op Zoom of Tholen.

De maataanduiding is in Nederlandse duim 2,57 mm en is dan toch toch iets groter dan een Engelse duim.

154

PRIJSCOURANT.

NAAM	Dijsmeter in Ned. duimen	Aan de Fabriek per 1000	Freight op wagen of in 1 mijl te Bergen op Zoom of Tholen per 1000	Freight op wagen tram te Halsteren per 1000	Aanmerkingen
Draineerbuizen	4	1750	119	118	De vrachtprijzen bedragen voor 4 cM. buizen minstens f 1,25 per 1000, 5 cM. buizen f 1,50 per 1000, in iedere haven van Zeeland.
"	5	2125	123	122	
Gripbuizen	6	60,-	60,-	60,-	
"	7	70,-	70,-	70,-	
Dambuizen	8	100,-	100,-	100,-	
"	10	150,-	150,-	150,-	
"	12	200,-	200,-	200,-	
"	15	300,-	300,-	300,-	
"	20	400,-	400,-	400,-	
"	25	700,-	700,-	700,-	

CIRCULATIEBUIZEN EN ELLEBOGEN OP AANVRAGE.

Onderstaande foto uit 1910 is een andere fabriek van De Leeuw, deze stond aan de Vlijtweg / Kromstraat in Halsteren. oorspronkelijk was deze in 1877 opgericht door Verkouteren, maar in 1883 verkocht aan Fredericus de Leeuw.

Na de dood van Fredericus zette de weduwe mevrouw Verdussen de zaak voort met haar drie zonen. Piet, Sjaak en Guillaume.

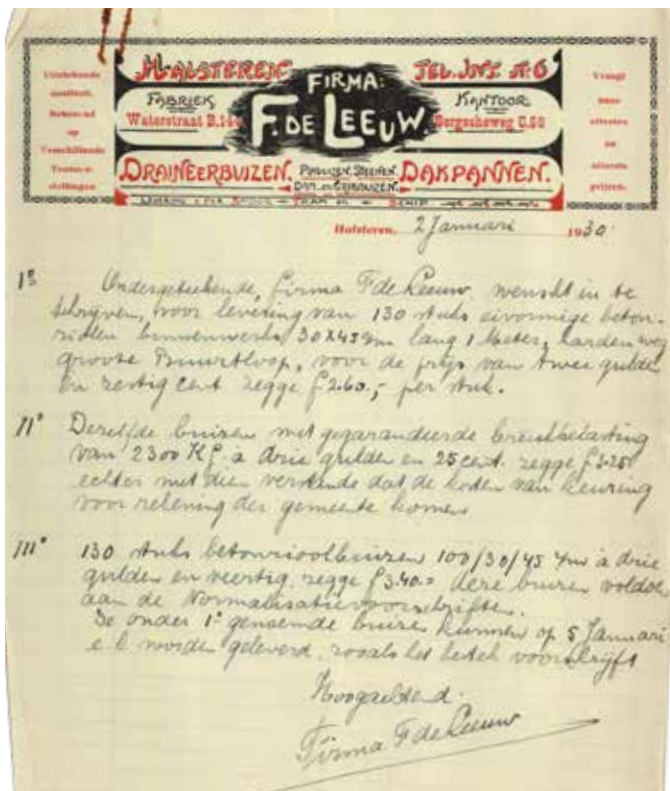
Rechts waren de paardenstallen. Paarden waren nodig om de molen draaiend te houden, die de leem verwerkbaar maakte.

Op deze foto staan Piet, Sjaak en Guillaume de Leeuw hij is genomen op draineerbuizenfabriek De Vliet.

Bovenstaande foto is weer een andere fabriek van de Leeuw op Halsteren. Het is steenfabriek "De Melanen". Aan de Steenovenweg.

Dit prachtig stukje drukwerk Art Nouveau uit 1930 met getekende letter, vind ik toch wel bijzonder en voor die tijd toch zeker niet goedkoop. Meerkleuren persen waren er nog niet. Om dit te drukken had je toch 2 maal instelkosten. 2 maal cliché kosten.

Om al die draineerbuizen aan de man te brengen stond De Leeuw op diverse beurzen en tentoonstellingen. Deze afbeelding is de stand van de fabriek tijdens de landbouwtentoonstelling in Kruiningen in 1909.

Ik zou u graag alle namen van de arbeiders geven die er op staan, maar mijn ruimte is beperkt. Sommige namen zijn bij de Heemkundekring bekend.

Wat mij het meeste aanspreekt in deze foto het sociale in de omgang tussen baas en knecht. Iets wat in die tijd niet vanzelfsprekend was.

Zo rond 1900 vonden sommige rijke fabrieksdirecteuren dat het anders moest, ze wilde ook iets doen voor hun arbeiders. Ze noemde zichzelf Sociaal-Liberaal. Deze ondernemers hadden ook hun invloed in de landelijke politiek en daardoor kwam de wet op de kinderarbeid in 1874 en in 1901 de leerplicht.

Zo ook Philips in Eindhoven ging huurhuizen bouwen voor zijn arbeiders "Philipswijk". Schoenfabriek Bata, de directeur ging zelfs tussen zijn arbeiders wonen, Batadorp. Maar ook in Halsteren bouwde De Leeuw betaalbare huurhuizen voor zijn arbeiders. Ze bestaan nog steeds in De Leeuwstraat, Jankenbergh, Korte Leeuwstraat en de Fabriekstraat.

Zo, de landarbeiders werden fabrieksarbeiders en verlieten hun slechte huizen om te gaan wonen in de huizen van De Leeuw. En daarmee werd het dorp ook meer bewoond. Er kwamen kruideniers, bakkers, slagers, petroleumverkopers en nog veel meer handelaars naar het dorp. Ook werden er verenigingen opgericht, Harmonie en Fanfare ook kruisboogverenigingen en nog veel meer.

De fabrieken bestaan niet meer maar de straten met hun goed gebouwde huizen wel. Dit is een mooie nalatenschap voor ons dorp.

Herkomst Straatnamen 1

Halsteren en haar steenrijke verleden

Straatnamen als stille getuigen van de steenfabrieken. In Halsteren herinneren maar liefst elf straatnamen aan een bedrijvige periode waarin steenfabrieken het dorpsbeeld en de lokale economie bepaalden. Deze straten zijn niet zomaar namen op een bordje, ze vertellen het verhaal van ondernemers, arbeiders, leemputten en ovens.

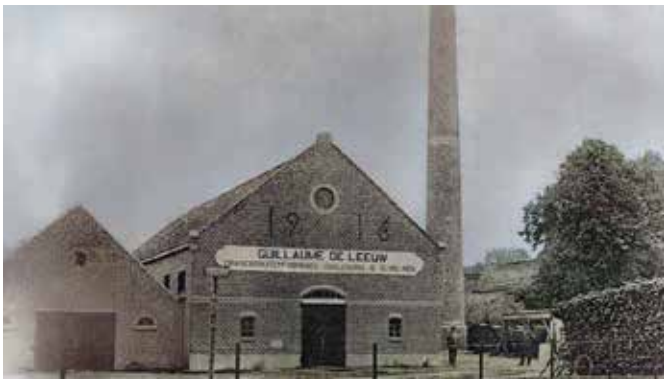
In maart brengt het Heemhuis deze geschiedenis tot leven in een tentoonstelling over de Halsterse steenfabrieken. Hieronder een greep uit de straatnamen die daar zeker niet mogen ontbreken:

Korte Leeuwstraat

Al in 1850 stond deze straat als pad op de kaart, maar pas in 1910 verrezen hier zes bedrijfswoningen, gebouwd in opdracht van Guillaume de Leeuw, eigenaar van steenfabriek Vogelenzang. In 1955 kreeg de straat haar naam: "Korte Leeuwstraat", vernoemd naar De Leeuw en naar de bescheiden lengte van 85 meter, precies 27 meter korter dan de Leeuwstraat.

Vogelenzang

Deze straat ligt op de plek waar ooit steenfabriek Vogelenzang stond. De naam houdt de herinnering levend aan een fabriek die het dorp vorm gaf.

Steenfabriek "Vogelenzang"

Verkouterenstraat & Vlijtweg

Beide straten verwijzen naar steenfabriek De Vlijt, opgericht in 1879 door steenbakker Verkouteren uit Bergen op Zoom. De fabriek werd gesloopt in 1983, waarna bouwbedrijf Uijtdewilgen het bestemmingsplan "De Vlijt" realiseerde. De straatnamen eren zowel de fabriek als de familie die haar oprichtte.

Fabrieksstraat

Ook hier stond steenfabriek De Vlijt. In 1879 werd de fabriek verkocht aan Frederick de Leeuw. Zijn zonen Piet en Sjaak bouwden in 1924 acht arbeiderswoningen in deze straat. Die woningen staan bekend als de "acht zaligheden", een bijnaam die verwijst naar de acht huizen én het voordeel dat de fabriekseigenaar had bij het huisvesten van personeel.

Steenfabriek "De Vlijt"

Acht Zaligheden

Zoals in de volksmond bekend:

"Wellicht is u bekend dat de acht wat oudere woningen gelegen aan de Fabrieksstraat en direct grenzend aan plan De Vlijt in de volksmond de naam 'acht zaligheden' hebben. Een en ander is ontstaan doordat de eigenaar van de steenfabriek deze woningen destijds voor werknemers van de fabriek heeft gebouwd. De zaligheden waren overigens zeker ook voor de eigenaar aangezien men financieel voordeel genoot indien men voor zijn personeel de huisvesting verzorgde."

Advertentie 1930

aardewerkfabriek "Het Klaverblad"

Klaverblad

De straat is vernoemd naar aardewerkfabriek Het Klaverblad, eigendom van Guillaume de Leeuw. De naam ontstond toen zijn zoon Louis met zijn gezin op het fabrieksterrein ging wonen. Hij noemde zijn gezin "het klaverblad van vier" en liet vier klavertjes in glas-in-lood aanbrengen. De straat kreeg later dezelfde naam én de vorm van een klaverblad, vier blaadjes voor elk gezinslid.

De Leemput

De naam verwijst naar een leemput: een groeve waar leem werd gewonnen voor bakstenen en draineerbuisen. Nabij lag aardewerkfabriek Het Klaverblad. Na de afgraving ontstond er een nieuwe straat.

Pottenbakker

In de Rode Schouw stond Het Klaverblad, waar ook bloempotten werden gebakken. De straatnaam Pottenbakker eert dit ambacht en de mensen die het uitvoerden.

Leeuwstraat

Vernoemd naar de familie De Leeuw, die een belangrijke rol speelde in de lokale industrie. De straat ontstond als arbeidersbuurt, gebouwd door de steenfabriekeigenaar voor zijn personeel, een tastbare herinnering aan de verwevenheid van werk en wonen.

Steenovenweg

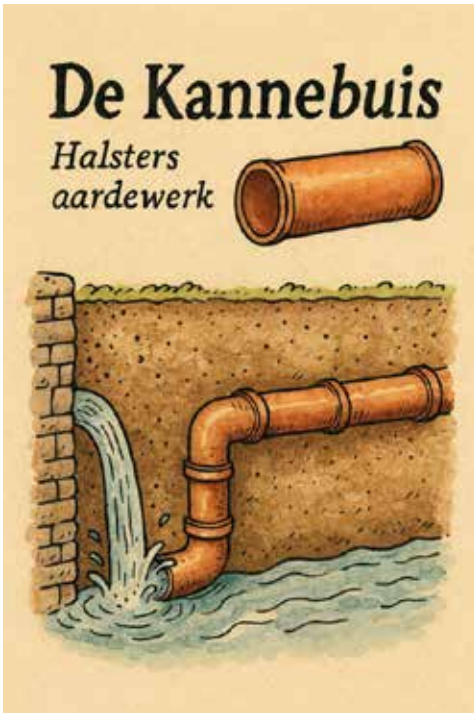
Hier stond steenfabriek De Melanen, met grote ovens waarin klei tot steen werd gebakken. De straat loopt door Halsteren en Bergen op Zoom, gesplitst door de Randweg Noord. Het Halsterse deel telt slechts vier huizen, maar draagt een rijke geschiedenis.

Steenfabriek "De Melanen"

Deze straatnamen vormen samen een levend monument voor Halsteren's industriële verleden. Ze vertellen verhalen van arbeid, ondernemerschap, familie en transformatie. In de tentoonstelling in het Heemhuis krijgen ze hun verdiende plek, als bakens van herinnering in het landschap van vandaag.

De Kannebuis - Halsters Aardewerk

De kannebuis was een typisch Halsters product van aardewerk-fabriek Het Klaverblad, dat zo'n grote bekendheid kreeg dat zelfs de sporthal en het grandcafé in Halsteren ernaar zijn vernoemd.

Wat is een kannebuis?

Een kannebuis was een cilindervormige buis van gebakken klei, vaak gebruikt in de riolering en waterafvoer. Het product werd gemaakt in de aardewerkfabriek Het Klaverblad, die naast bakstenen en dakpannen ook dit soort praktische buizen produceerde. De naam "kannebuis" verwijst naar de vorm en toepassing: een stevige, holle buis die als een soort "kanaliserende pijp" diende.

Historische context

In de 19e en 20e eeuw kende Halsteren meerdere steen- en aardewerkfabrieken. Het Klaverblad was een van de bekendste, met een breed assortiment aan bouwmaterialen. De kannebuis was een veelgevraagd product in de tijd dat moderne riolering en waterafvoer in dorpen en steden werd aangelegd.

Het gebruik van klei uit de omgeving maakte de productie lokaal en betaalbaar, en gaf Halsteren een belangrijke rol in de regionale bouwmaterialenvoorziening.

Culturele betekenis

Omdat de kannebuis zo kenmerkend was voor de fabriek en de lokale industrie, werd de naam later verbonden aan Sporthal De Kannebuis en het bijbehorende grandcafé.

Daarmee leeft de herinnering aan dit product voort in het dagelijks leven van Halsteren, ook al is de fabriek zelf verdwenen.

Ondergedoken in een Steenfabriek

Het volgende artikel is overgenomen van de Studiegroep 1939 -1945

Korporaal Walter Homa was de staartschutter van de B-24 Liberator 42-95626 die van Flixton opsteeg voor een bombardementsmissie naar Ludwigshafen. Tijdens de heenreis liep de bommenwerper ernstige mechanische problemen op, wat ertoe leidde dat de missie werd afgebroken. Kort nadat de Liberator was omgekeerd, werd het getroffen door luchtafweer bij Bergen op Zoom.

Homa sprong met een parachute uit het vliegtuig en landde ten noordoosten van Bergen op Zoom, waarbij hij 'zijn enkel verstuipte'. Op het moment dat hij op de grond kwam, verstrikte zijn parachute zich 'in een kluwen bomen'. Nadat hij zijn parachute en andere uitrusting 'tamelijk slecht' onder wat struiken had verstopt, rende hij naar een greppel langs een weg en camouflde zich daar.

Homa met familie De Leeuw

Foto bemanning, staand v.l.n.r.: William Nunn; Harrison Evans; Raymond McReary; Walter Hearn. Knielend: Carlton Harrison; Jesse Brown; Walter Linton; Harold Hollingshead; Walter Homa; William Yorio.

Kort daarna arriveerden Duitse militairen 'proberend hem te vinden, maar hij ging slapen'. Toen Homa wakker werd, bracht een Nederlander hem eten, een fles bier en een briefje met de boodschap dat hij een vriend was en dat Homa moest wachten tot de nacht.

Om 23.00 uur arriveerden een politiemann genaamd Lodewijk de Frel en zijn zeventienjarige dochter Nelly met een tas vol burgerkleding. Homa kleeedde zich om in burgerkleding en liep toen hand in hand met Nelly, geleid door hun vader, naar hun huis ongeveer een kilometer verderop aan de Balsebaan in Bergen op Zoom. Ondertussen nam een collega van De Frel, Frans Borremans, contact op met Pater Van Buuren van het Juvenaat. Hij nam contact op met de lokale afdeling van de Orde Dienst (OD). De volgende dag was Homa gekleed als priester en werd hij begeleid door een van de lokale OD-leiders, Martin van Elzakker, en broer Van Buuren; ze fietsten naar Halsteren, ongeveer vijf mijl verderop. Van Elzakker was de plaatselijke leider van het verzet.

Hij vond een schuilplaats in zijn huis aan de Oudeweg C13 in Halsteren. Na ongeveer een week, tijdens 'Dolle Dinsdag', was er het risico dat de verzetsleden verraden zouden worden. Homa moest daarom naar een andere schuilplaats verhuizen, naar de Steenfabriek van Louis De Leeuw 't Klaverblad in Halsteren.

Hier ontving Homa een valse ID als doofstomme. Homa wilde proberen de geallieerde linies te bereiken, maar dit werd sterk aangeraden.

Uiteindelijk werd hij bevrijd door Canadese troepen in Halsteren op 29 oktober 1944.

De Leeuw in de Courant

Hieronder volgen enkele krantenberichten die in de lange geschiedenis van de fabrieken en de familie de Leeuw zijn gevonden. Enkel de krantenberichten worden weergegeven zonder achtergrond en duiding.

Advertentie 1938

17 januari 1959

16 mei 1953

27 februari 1932

6 mei 1953

ONTSLAG AAN DE GR&SBUIZENFABRIEK TE HALSTEREN

Wegens einde van het seizoen

§ Naar wij vernemen zullen aan de draineerbuisenfabriek van den heer G. de Leeuw te Halsteren veertig arbeiders worden ontslagen, in verband met het beëindigen van het seizoen. Grote leveranties voor de Wieringermeerpolder verschaffen in de afgelopen zomer aan een honderdtal arbeiders werk in deze industrie.

24 oktober 1935

GUILLAUME DE LEEUW

Dorpstraat B.22 - HALSTEREN (N.-Br.) - Tel. 4
Draineerbuisen „Vogelenlang”
en „De Melanen”

Alle soorten

DRAINEERBUIZEN EN BLOEMPOTTEN

(Ook HERS drains, Ned. Octrool 29629)

Advertentie 1937

Nieuwe Industrie. — Door den heer G. de Leeuw van Halsteren, is de reeds enkele jaren stilstaande aardewerkfabriek De Kat aangekocht, met het doel hier wederom een aardewerk-industrie in te vestigen.

1 augustus 1928

ARBEIDERSBEWEGING.

DE ACTIE TE HALSTEREN.

Een ultimatum.

Door den R. K. Fabrieksarbeidersbond te Breda is aan de firma F. de Leeuw te Halsteren een ultimatum verzonden.

Wanneer vóór 6 Mei a.s. geen bevredigende oplossing is verkregen, zal op dien dag de arbeid worden neergelegd.

Het conflict vindt zijn oorzaak in de onvoldoende arbeidsvoorwaarden.

Als alles meeloopt, kunnen de arbeiders in aangenomen werk met hard werken gemiddeld f 19.50 per week verdienen.

In het voorjaar betaalt deze firma de kapitale som van 25 cent per uur, terwijl er dan niet in aangenomen werk wordt gewerkt.

Ook als er in den zomer werkzaamheden te verrichten zijn, die niet in aangenomen werk worden verricht, betaalt zij tot nu toe 25 cent per uur.

Gevraagd is, het tarief voor aangenomen werk te verhoogen, wat neerkomt op verhooging van ruim één gulden per week. Verder is gevraagd uitbetaling van christelijke feestdagen en betaling van overuren aan de voerlieden.

Ten slotte is verzocht de regeling te doen gelden tot 1 Mei 1930.

27 april 1929

Halsteren

Demonstratie. — Bij de draineerbuisenfabriek der fa. de Leeuw werd Vrijdagmorgen een demonstratie gegeven met een Amerikaanse leemgraafmachine, waarbij de nieuwste vindingen werden toegepast.

30 juli 1949

STAKING OPGEHEVEN.

De staking bij de firma De Leeuw te Halsteren, die ruim een week duurde en waarbij een dertigtal arbeiders betrokken waren, is thans opgeheven.

4 juni 1929

Halsteren.

Gefrafenis G. F. A. M. de Leeuw. — Onder buitengewoon groote belangstelling had de plechtige uitvaart plaats gevolgd door de begrafenis, van het stoffelijk overschot van wijlen den heer Guillaume Frédéric Alphonse Marie de Leeuw, in leven oud-raadslid en industrieel, die zooals we reeds meldden Woensdagnacht na een vrij langdurige ziekte op 58jarigen leeftijd was overleden.

Om 10 uur werd de plechtige H. Mis van Requiem opgedragen door Pastoor Lodiers, geassisteerd door kapelaan van der Velden alhier en Kapelaan Smits van Lepelstraat, die na de kerkelijke plechtigheid, op het kerkhof ook de absoute verrichtte.

Op de lijkbaar waren een tiental kransen gelegd.

12 december 1938

 Ondergeteekenden, alle draineerbuizenfabrikanten in Noord-Brabant en Zuid-Holland zijn besloten de prijzen der DRAINEER-BUIZEN voor 1916 vast te stellen als volgt: 5875

Voor de 5 c.M. buizen f 26. — per 1000 franco voor den wal.

Voor de 4 c.M. buizen f 23. — per 1000 franco voor den wal.

Firma C. A. Verkouteren. I. Kooiman. Halsteren.

- Gebrs. van Weezenbeek. Wouw.
- F. de Leeuw te Halsteren.
- G. d. Leeuw te Halsteren.
- C. P. Daverveidt. Hoogerheide.
- G. Verdussen. Wouw.
- Wouwsche Kleiindustrie te Wouw.
- G. A. N. Wittermans. Bergen op Zoom.
- Gebrs. Oppelaar. Koudekerk a.R.
- C. M. Oppelaar. Koudekerk a.R.
- C. Tilippo & Zoon. Hazerswoude.
- H. van Leeuwen. Alphen a. R.

1916

ONGELUK TE HALSTEREN.

Bij het verrichten van werkzaamheden in een leempu, van de fa. G. de Leeuw te Halsteren viel plotseling een groot stuk leem naar beneden, waardoor de arbeider A. Buyk zoodanig werd getroffen dat zijn een been brak en het andere geheel werd verbrijzeld. Hij is in het Algemeen Burger Gasthuis te Bergen op Zoom opgenomen. Zeer waarschijnlijk zal hij een been moeten missen.

6 februari 1942

TWEE MANNEN TE WATER.

Terwijl een tweetal werklieden, werkzaam bij de fa. de Leeuw uit Halsteren, Donderdagmiddag circa kwart over 1, bezig waren, draineerbuizen te vervoeren, geraakten zij door een ongeval te water.

Beiden liepen tusschen de burries van een wagen, toen op een gegeven moment een der wielen in een kuil van den weg geraakte, waardoor de burries een zwenking maakten, met het gevolg, dat de beide mannen in de haven terecht kwamen en kopje onder gingen. Zij vielen vusschen het daar ter plaatse gemeerde schip en den kademuur.

Terstond snelden eenige in de nabijheid zijnde lieden toe, die de beide mannen op het droge brachten. Behoudens het natte pak, liep dit ongeval zonder letsel af.

14 oktober 1932

Arbeider gegrepen door draaiend rad

(Van onze correspondent)

Gistermorgen is op de draineerbuizenfabriek van de firma De Leeuw in de Waterstraat te Halsteren de arbeider J. Bax door een draaiend rad gegrepen.

De man werd enige malen rondgeslingerd en de kleren werden van zijn lichaam gerukt. Hij liep zware inwendige kneuzingen op, brak een arm en een dijbeen en is in zorgwekkende toestand per ziekenauto naar het ziekenhuis in Bergen op Zoom vervoerd.

24 april 1958

STOOMFABRIEK VAN
DRAINEERBUIZEN,
GEBR. KOOIMAN,
HALSTEREN bij Bergen op Zoom.
Telegram Adres: VERKOUTEREN-HALSTEREN.
SOLIEDE AGENTEN GEVRAAGD.

Advertentie 1919

As gebroken. — Donderdagmiddag brak op den Halsterschen weg de as van de vrachtauto van den heer G. de Leeuw van Halsteren welke auto geladen was met buizen, door den heer A. Blommerde werden de buizen opgeladen en verder vervoerd. Persoonlijke ongelukken kwamen niet voor. Het vervoer ondervond eenige belemmering.

11 maart 1932

HALSTEREN.

Ongeval. — Toen de heer P. de Leeuw, directeur der draineerbuizenfabriek der firma F. de Leeuw, zich naar de fabriek begaf, kwam hij bij het nemen van den bocht nabij het gemeentehuis, tengevolge van het slippen van zijn motor, in botsing met een vrachtauto van den heer Jansen uit Steenberg. De heer de Leeuw werd tegen den grond geworpen en bekam eenige ontvellingen aan armen en beenen. Het motorrijwiel werd deerlijk beschadigd. Dr. Potter uit Bergen op Zoom verleende geneeskundige hulp en constateerde, geen noemenswaardig letsel.

Volgens getuigen zou de botsing voorkomen kunnen zijn geworden, indien de autobestuurder was uitgeweken en tijdig gestopt had.

18 oktober 1930

HALSTEREN

Auto-ongeval — Toen een vrachtauto van de firma de Leeuw alhier, op de weg Halsteren—B. op Zoom een zijweg wilde insnijden en daarom eenige signalen gaf kwamen van achter eenige scholieren gereden, die de seinen blijkbaar niet hoorden. De chauffeur kon niet meer stoppen zoodat de jongens beiden onder de vrachtwagen terecht kwamen. Ernstig gewond werden ze onder de auto uitgehaald en in den nabijzijnde woning binnengebracht. Een der jongens gekwam zulke ernstige verwondingen dat dr. Potter, die de 1ste geneeskundige hulp verschaftte, directe overbrenging naar 't gasthuis noodzakelijk achtte. We vernemen later nog dat hun toestand niet levensgevaarlijk is.

8 april 1930

HALSTEREN.

Open brief. De heer P. de Leeuw oud-raads lid heeft 'n open brief gericht aan den gemeenteraad waarin hij verschillende grieven uiteenzet.

29 oktober 1927

RAAD VAN HALSTEREN.

De heer P. de Leeuw niet toegelaten.

BESLISSING RAAD VAN STATE.

In de Woensdag gehouden vergadering van den Raad van State afdeling voor de geschillen van bestuur is o.m. voorlezing gedaan van het volgende besluit:

Ongegrond is verklaard het beroep van P. L. A. M. J. de Leeuw te Halsteren tegen het Besluit van Ged. Staten van Noord-Brabant, waarbij gehandhaafd is het Raadsbesluit van Halsteren tot niet-toelating van genoemden de Leeuw tot lid van den Raad, omdat zijn ouderen broeder, die gelijktijdig met hem was gekozen, moest worden toegelaten.

19 januari 1928

Grote schade bij fabrieksbrand

(Van onze correspondent)

BERGEN OP ZOOM, woensdag. — De kleiwarenfabriek van de firma Guillaume de Leeuw in Halsteren is dinsdagavond grotendeels door brand verwoest. De brand begon in de drogerij en is vermoedelijk ontstaan door oververhitting van een oven. De schade wordt geschat op vijfenzeventig- à honderdduizend gulden. De fabriek was tegen brand verzekerd.

18 mei 1968

HALSTEREN.

BRAND. — Alhier ontstond brand bij de firma F. de Leeuw, draineerbuizenfabriek in een der turfloodsen. Geheel de loods brandde af. Een groot geluk mogen we wel noemen dat er geen wind was, zoodat de belendende perceelen, eveneens turfloodsen, gered konden worden.

14 juni 1925

Smaadschrift.

Naar „De Avondster" verneemt, heeft de heer Van Hoek, gemeente-secretaris te Halsteren, bij de Rechtbank te Breda een eisch tot schadevergoeding ingesteld tegen de heeren P. de Leeuw en M. Hellemons te Halsteren, wegens het opnemen van voor hem beledigende artikelen in het door hen uitgegeven en verspreid wordende blaadje „Halsteren Vooruit".

Deze zaak is tegen 8 Februari a.s. voor de Rechtbank aangebracht.

22 januari 1927

Draineerbuizen !!!

De ondergeteekenden, draineerbuizenfabrikanten te Bergen-op-Zoom en omstreken, berichten hierbij aan H.H. Landbouwers, dat zij de prijzen hunner buizen voor 1908 hebben gelaten, zooals die voor 1907 waren vastgesteld.

Tevens vestigen zij er ten **zeerste** de aandacht op, dat **buizen**, welke voor **mindere prijzen** worden aangeboden, niet van hunne fabrieken afkomstig zijn.

De Vereenigde Bergen-op-Zoomsche Draineerbuizenfabrikanten.

G. A. M. Wittermans, Bergen-op-Zoom.

G. Verdussen, Wouw.

Firma C. A. Verkouteren, J. Kooiman. Halsteren.

C. P. Daverveldt, Woensdrecht.

Firma F. de Leeuw, Halsteren.

Bergen-op-Zoom, December 1907.

Advertentie 1907

Woonhuis 't Klaverblad - Geschiedenis

In 1862 vroeg M.W. Verkouteren toestemming om aan de Buurtweg een steenfabriek op te richten. Dat plan stuitte op stevig verzet van omwonenden: de boeren J. de Bie, P. van Trijen, J. Verduijn, Adriaan Govers en Adriaan de Weert dienden gezamenlijk bezwaar in. Het mocht echter niet baten; de fabriek werd toch gebouwd.

In 1864 verrees op een perceel bosgrond van ruim een hectare een pottenbakkerij, nadat de bomen waren gerooid. Op het terrein kwamen een eenvoudige fabriek én een woonhuis te staan.

In 1877 verkocht Cornelis Verkouteren de fabriek met het woonhuis aan koopman Hermanus Henkes uit Delfshaven. De steenfabriek werd in 1902 verder uitgebreid. Een jaar later, in 1903, werden huis en fabriek verkocht aan de N.V. Centrale Bank van Landbouw en Nijverheid in Amsterdam. Nog datzelfde jaar kocht Jan Hendrik Henkes, toen koopman in Rotterdam, het geheel terug en liet opnieuw uitbreidingen uitvoeren. De ontwikkelingen volgden elkaar snel op: in 1904 verkocht Henkes het volledige bezit aan Jacob Kooiman. Deze liet in 1912 de woning bij de steenfabriek herbouwen in de vorm die vandaag de dag nog herkenbaar is.

In 1932 werden fabriek en woning geveild en gekocht door architect Sybrand Orie. Hij verkocht het geheel in 1937 door aan Guillaume de Leeuw. In 1948 werd de achtergevel van de woning vernieuwd voor een bedrag van 320 gulden.

De naam "'t Klaverblad" ontstond in 1955, toen Louis de Leeuw, de jongste zoon van Guillaume, met zijn gezin op het fabrieksterrein kwam wonen. Zijn gezin bestond uit vier personen, vader, moeder en twee zonen, en hij noemde hen "het klaverblad van vier". Omdat de woning toe was aan onderhoud, werden in de bovenlichten van de ramen en de voordeur vier klavertjes in glas-in-lood aangebracht. Het bovenlicht van de voordeur met het klaverbladmotief is nog altijd aanwezig.

Vanaf dat moment werd 't Klaverblad de officiële naam van zowel de woning als de fabriek.

1912

Kooiman laat de woning herbouwen in de vorm die nu nog steeds herkenbaar is.

1932

Fabriek en woning worden geveild en gekocht door architect Sybrand Orie.

1937

Orie verkoopt fabriek en woning aan Guillaume de Leeuw.

1948

De achtergevel van de woning wordt vernieuwd voor 320 gulden.

Tijdlijn Woonhuis 't Klaverblad

1862

M.W. Verkouteren vraagt toestemming om aan de Buurtweg een steenfabriek op te richten. Omwonenden (J. de Bie, P. van Trijen, J. Verduijn, Adriaan Govers en Adriaan de Weert) dienen bezwaar in, zonder resultaat.

1864

Op ruim 1 hectare bosgrond wordt een pottenbakkerij gebouwd. De bomen worden gerooid en er verrijzen een eenvoudige fabriek en een woonhuis.

1877

Cornelis Verkouteren verkoopt fabriek en woonhuis aan koopman Hermanus Henkes uit Delfshaven.

1902

De steenfabriek wordt uitgebreid.

1903

Huis en fabriek worden verkocht aan de N.V. Centrale Bank van Landbouw en Nijverheid in Amsterdam. Nog datzelfde jaar koopt Jan Hendrik Henkes (koopman te Rotterdam) het geheel terug en laat opnieuw uitbreidingen uitvoeren.

1904

Jan Hendrik Henkes verkoopt het volledige bezit aan Jacob Kooiman.

1955

Louis de Leeuw, de jongste zoon van Guillaume, gaat met zijn gezin op het fabrieksterrein wonen. Hij noemt zijn gezin "het klaverblad van vier". In de bovenlichten van ramen en voordeur worden vier klavertjes in glas-in-lood aangebracht. Vanaf dit moment krijgt zowel de woning als de fabriek de naam 't Klaverblad.

Van de Conservator van de Heemkundekring.

Draineerbuisen

De steenfabrieken langs de Brabantse Wal, zoals die in Halsteren, vormden decennialang het kloppende hart van de lokale economie.

De productie van draineerbuisen was een specialisme dat nauw aansloot bij de behoefte van het omliggende polderlandschap.

Het Productieproces: Van Klei tot Buis

Het maken van draineerbuisen leek in de basis op het bakken van stenen, maar vereiste specifiekere machines en een nauwkeurige droogfase.

1. Kleiwinning en Voorbewerking:

In Halsteren werd vaak gebruikgemaakt van de lokale zeeklei of de zwaardere klei uit de lagere gronden. De klei werd eerst gezuiverd van stenen en kalkbolletjes (die de buis later zouden kunnen doen barsten) en vervolgens gemengd met water in een mengbak of koller-gang om de juiste plasticiteit te krijgen.

2. Het Persen (Extrusie):

In tegenstelling tot handvormbakstenen werden draineerbuisen altijd machinaal vervaardigd met een draadpers (ook wel strengpers genoemd). De klei werd door een ronde matrijs met een kern (een doorn) geperst, waardoor er een eindeloze holle buis ontstond.

3. Snijden:

Zodra de holle streng uit de machine kwam, sneed een automatische afkortingrichting (meestal met gespannen metaaldraden) de buis op de juiste lengte, vaak rond de 30 centimeter.

4. Drogen:

Dit was de meest kritieke fase. Omdat de wanden van draineerbuisen relatief dun zijn, mochten ze niet te snel drogen om vervorming of scheuren te voorkomen. Ze werden vaak op houten rekken in droogloodsen geplaatst waar de wind vrij spel had.

5. Bakken:

De buizen werden gestapeld in de oven (vaak een ringoven of een vlamoven). Ze werden gebakken op een temperatuur van ongeveer 900°C tot 1050°C. Belangrijk was dat ze niet 'dichtgebakken' (verglaasd) mochten worden; de buis moest namelijk een zekere mate van porositeit behouden, al kwam het water in de praktijk vooral via de naden naar binnen.

Draineerbuisen

Waar werden ze voor gebruikt?

Draineerbuisen waren essentieel voor het waterbeheer in de landbouw, zeker in een waterrijke regio als West-Brabant.

Verlaging van de grondwaterspiegel:

Boeren legden de buizen in strengen onder hun akkers (vaak op 80 tot 120 cm diepte). Hierdoor kon overtollig regenwater sneller worden afgevoerd naar sloten, waardoor de grond niet 'verzoop'.

Verbetering van de bodemstructuur:

Door een goede afwatering bleef de bodem luchtiger. Dit zorgde ervoor dat gewassen dieper konden wortelen en de bodem in het voorjaar sneller opwarmde, wat leidde tot een betere oogst.

Voorkomen van verzilting:

In gebieden dicht bij de Schelde hielp drainage ook om het zoute kwelwater onder controle te houden door het weg te spoelen met vers regenwater.

Doorsnede drainagesleuf

Stapeltje draineerbuisen

Wist u dat?

Tot de opkomst van de plastic draineerslang (met gaatjes) in de jaren '60, waren deze keramische buisjes de standaard. Ze werden koud tegen elkaar aan gelegd in een sleuf. Het water sijpelde naar binnen via de kleine naadjes tussen de buizen.

Drainagespade en buizenlegger

De Gresbuis

Een gresbuis (of voluit: geglazuurde gresbuis) is in feite de "grote, waterdichte broer" van de draineerbuis. Waar draineerbuisen bedoeld zijn om water uit de grond op te zuigen, zijn gresbuizen bedoeld om vloeistoffen (meestal rioolwater) veilig te transporteren zonder dat het weglekt.

De belangrijkste kenmerken van een gresbuis

1. Materiaal en Bakproces:

Een gresbuis is gemaakt van een speciaal mengsel van vette klei en chamotte (gemalen gebakken klei). Ze worden op een veel hogere temperatuur gebakken dan gewone bakstenen of draineerbuisen (tot wel 1250°C). Hierdoor treedt 'vitricatie' of verglazing op: de klei bakt zo hard en dicht dat het materiaal zelf al bijna geen water meer doorlaat.

2. Het Glazuur:

Kenmerkend voor de gresbuis is de glanzende, meestal donkerbruine laag. Tijdens het bakproces werd er vaak zout in de oven geworpen. De zoutdampen reageerden met de klei, waardoor er een keiharde, glasachtige laag ontstond. Dit maakte de buis: Waterdicht: Er lekt niets uit, en er dringt geen grondwater naar binnen. Zuur- en chemicaliënbestendig: Cruciaal voor riolering waar agressieve stoffen in kunnen zitten. Spekglad: Zodat vuil zich niet aan de wanden hecht en de buis niet verstopt raakt.

3. De Vorm: De "Mof"

In tegenstelling tot de rechte draineerbuisjes, heeft een gresbuis aan één kant een verbrede rand, de mof. Het rechte uiteinde van de volgende buis (de spie) schuift in deze mof. De ruimte hiertussen werd vroeger opgevuld met een teertouw en vervolgens dichtgesmeerd met vloeibaar cement of asfalt.

Hoewel de meeste steenfabrieken in Halsteren zich specialiseerden in bakstenen en de eenvoudige rode draineerbuisen, was de productie van gresbuizen een vak apart. Hiervoor waren vaak andere ovens en kleisamenstellingen nodig.

Gresbuizen werden tot de jaren '60 en '70 op enorme schaal gebruikt voor het gemeentelijk riool. Als je in een oude straat in Halsteren graaft, is de kans groot dat je ze nog tegenkomt. Tegenwoordig worden ze vrijwel altijd vervangen door PVC (kunststof) of beton, maar gres is extreem duurzaam: een gresbuis kan wel 100 jaar of langer meegaan zonder te vergaan.

Op de foto zie je duidelijk de kenmerken van een gresbuis.

De glans:

De donkerbruine, glasachtige laag (het zoutglazuur) die de buis waterdicht en chemisch resistent maakt.

De mof:

De verbrede rand aan de rechterkant van de buis, waar het rechte uiteinde van de volgende buis precies in past.

De robuustheid: Je kunt zien dat de wand veel dikker en zwaarder is dan die van een gewone oranje draineerbuis.

Holle Bouwsteen

Een holle bouwsteen is een fascinerend stukje innovatie in de geschiedenis van de baksteenindustrie. Waar de traditionele 'waalsteen' massief was, boden holle stenen (vaak geperforeerde stenen of holle blokken genoemd) grote voordelen tijdens de schaalvergroting in de bouw, vooral na de Tweede Wereldoorlog.

Hier zijn de belangrijkste redenen waarom de fabrieken in Halsteren deze stenen gingen produceren en waar ze voor dienden:

1. Waarom hol? (De voordelen)

Het maken van stenen met gaten of holtes was niet bedoeld om te bezuinigen op materiaal (hoewel dat een bijkomend voordeel was), maar vooral om de eigenschappen van de steen te verbeteren:

Isolatie:

Lucht is een slechte geleider van warmte en kou. De stilstaande lucht in de holtes zorgde ervoor dat muren beter isoleerden dan massieve muren.

Gewicht:

De stenen waren veel lichter. Dit was fijn voor de metselaar (minder zwaar tillen), maar zorgde er ook voor dat de fundering van een gebouw minder zwaar belast werd.

Sneller drogen en bakken:

Tijdens het productieproces kon de warme lucht in de droogloodsen en de hitte in de oven ook de binnenkant van de steen bereiken. Hierdoor was de kans op scheuren kleiner en kon er sneller geproduceerd worden.

Hechting:

De specie drong een klein beetje in de gaten, waardoor de stenen als het ware aan elkaar "verankerd" werden.

2. Verschillende types:

A. Geperforeerde stenen (Verticale gaten)

Dit zijn vaak stenen van standaardformaat met een reeks kleine gaatjes. Deze werden gebruikt voor dragende muren. Omdat de gaten verticaal staan, blijft de druksterkte van de steen zeer hoog.

B. Holle bouwblokken (Horizontale gaten)

Dit zijn grotere blokken met grote, rechthoekige holtes.

Deze werden vaak gebruikt voor:

Binnenmuren: Snel een wandje optrekken dat niet de hele verdieping hoefde te dragen.

Stalbouw:

In de regio rondom Halsteren werden deze blokken veel gebruikt voor de bouw van schuren en stallen vanwege de goede isolatiewaarde voor het vee.

3. Productie in Halsteren

Net als de draineerbuizen werden holle bouwstenen gemaakt met de strengpers. De klei werd door een mondstuk geperst waar "doorns" in zaten. Deze doorns hielden de ruimte vrij waar de gaten moesten komen. In de hoogtijdagen van de fabrieken zag je de verschuiving van de ambachtelijke handvormsteen naar deze moderne, efficiënte bouwstenen.

Het was de enige manier om aan de enorme vraag naar woningen tijdens de wederopbouw te voldoen.

Holle bouwstenen

De Fotogroep van Heemkundekring Halchterth

Binnen Heemkundekring Halchterth neemt de fotogroep een bijzondere plaats in. Met vijftien enthousiaste leden vormt de groep een hechte werkgroep die zich met hart en ziel inzet voor het vastleggen van het verleden én het heden van Halsteren en Lepelstraat. Wat ooit begon als een gezamenlijke interesse in fotografie, is uitgegroeid tot een waardevolle bijdrage aan het behoud van onze lokale geschiedenis.

De werkgroep beschikt inmiddels over een enorme hoeveelheid fotomateriaal van Halsteren en Lepelstraat. Dit archief groeit nog dagelijks en vormt een visuele tijdlijn van onze omgeving. Door middel van fotografie probeert de groep niet alleen gebouwen en landschappen vast te leggen, maar ook de natuur, het dagelijks leven, culturele activiteiten en de vaak subtiele veranderingen die zich in de loop der jaren voltrekken. Juist die veranderingen maken de foto's zo waardevol: wat vandaag vanzelfsprekend is, kan morgen geschiedenis zijn.

Alles wat van historische waarde kan zijn, wordt door de fotogroep zorgvuldig verzameld, gedetermineerd en geïnterpreteerd. Oude foto's worden vergeleken met nieuwe opnamen, locaties worden herkend en gedocumenteerd, en waar mogelijk worden verhalen achter de beelden vastgelegd. Zo ontstaat niet alleen een beeldarchief, maar ook een bron van kennis en herinneringen voor toekomstige generaties.

Het werk van de fotogroep blijft niet in laden en archieven verborgen. Met het verzamelde fotomateriaal worden regelmatig tentoonstellingen opgezet, waarin bezoekers letterlijk kunnen zien hoe Halsteren en Lepelstraat door de jaren heen zijn veranderd.

Daarnaast verzorgt de werkgroep presentaties, waarin foto's het uitgangspunt vormen voor verhalen over het dorp, zijn inwoners en zijn geschiedenis. Deze momenten zorgen voor herkenning, verwondering en vaak ook mooie gesprekken met het publiek.

De kracht van de fotogroep zit in de samenwerking. Ieder lid brengt zijn of haar eigen blik, kennis en ervaring mee, maar samen delen zij één doel: het vastleggen en bewaren van datgene wat ons dorp bijzonder maakt. Zo draagt de fotogroep op een tastbare en blijvende manier bij aan de missie van Heemkundekring Halchterth: het levend houden van onze lokale geschiedenis, in beeld én verhaal in het heden en verleden.

Ook wij dragen graag ons steentje bij aan dit themanummer over de steenfabrieken. Door de fotocollages op de twee volgende bladzijdes.

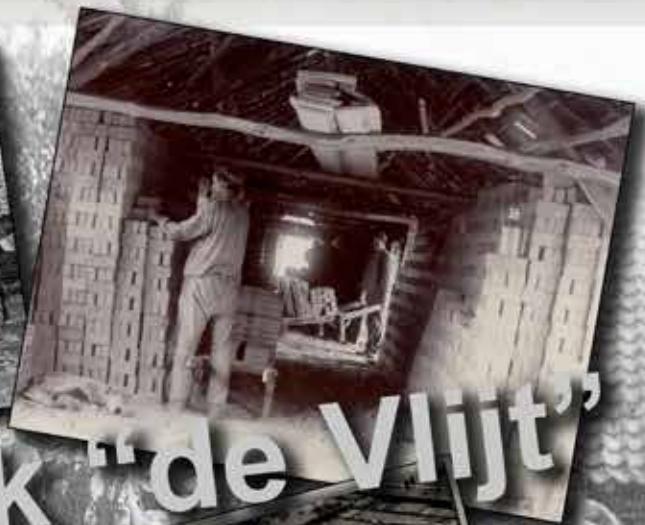

De Fotogroep van de Heemkundekring houdt zich ook bezig met het verzamelen van historische fototoestellen en alles wat met fotografie te maken heeft.

Steenfabriek "Klaverblad"

Steenfabriek "de Vlijt"

De Eerste Steenfabriek van Fam. de Leeuw

De eerste steenfabriek van Fam. de Leeuw is draineerbuizenfabriek "De Vlijt" deze fabriek werd in 1883 verkocht aan Fredericus de Leeuw. Verkouteren had in 1882 reeds zijn steenfabriek in Zoomvliet verkocht aan Joop Verdussen, die een zwager was van Fredericus. Na Frederiks dood zetten diens broers de zaak voort, en met name Joop "JOM" de Leeuw was zeer actief.

Één van de eerste foto's van steenfabriek "De Vlijt".

Frederik de Leeuw, Fredericus Antonius Jacobus de Leeuw is geboren 15 juni 1852 te Breda, als zoon van de vleeshouwer Adrianus de Leeuw (1806-1894) en Johanna Helena Klock (1809-1867)

Fredericus was van beroep eerst leerlooier daarna Steenfabrikant, hij huwde met op 11 juli 1878 te Breda met Catharina Francisca Elisabeth Verdussen (1854-1867) Zij kregen samen 13 kinderen.

1e. Adrianus Alphonsus Antonius Maria de Leeuw, geboren op 6 juli 1879 te Waalwijk en op 24 november 1912 op drie en dertigjarige leeftijd overleden te Halsteren. Hij was een ongehuwde werkmans.

2e. Guillaume Fredrik Alphons Marie de Leeuw, geboren op 22 juni 1880 te Waalwijk en overleden op 8 december 1938 te Halsteren. Van beroep draineerbuizen fabrikant. Hij huwde op 27 januari 1904 met Elizabeth Emerentia Pieterneel van Aperen. (1874-1969) Hij overleed op 58jarige leeftijd op 8 december 1938 te Halsteren.

3e. Cornelia Alphonsina Catharina Maria de Leeuw, geboren op 29 augustus 1881 te Waalwijk en overleden op 28 februari 188 te Waalwijk, zij was maar vijf maanden oud.

4e. Jacobus Alphonsus Maria Antonius de Leeuw, geboren op 31 juli 1882 te Waalwijk en overleden op 14 mei 1883 te Waalwijk, hij was maar negen maanden oud.

5e. Theresia Catharina Alphonsia de Leeuw, geboren op 30 juli 1883 te Waalwijk, en is op 5 september 1906 gehuwd te Halsteren met Petrus Goosen (1874-1941). Van Theresia heb ik geen overlijdens gegevens kunnen vinden.

6e. Mathilda Alphonsa Wilhelmina de Leeuw, geboren op 26 augustus 1884 te Halsteren, en is overleden op 13 november 1884 te Halsteren, zij was maar twee maanden oud.

7e. Cornelis Alphonsus Fredricus Maria de Leeuw, geboren op 27 september 1885 te Halsteren, en is overleden op 26 oktober 1886 overleden te Halsteren, hij was maar twaalf maanden oud.

8e. Catharina Wilhelmina Alphonsia Maria de Leeuw, geboren op 1 november 1886 te Halsteren, en is overleden op 14 januari 1887, zij was maar twee maanden oud.

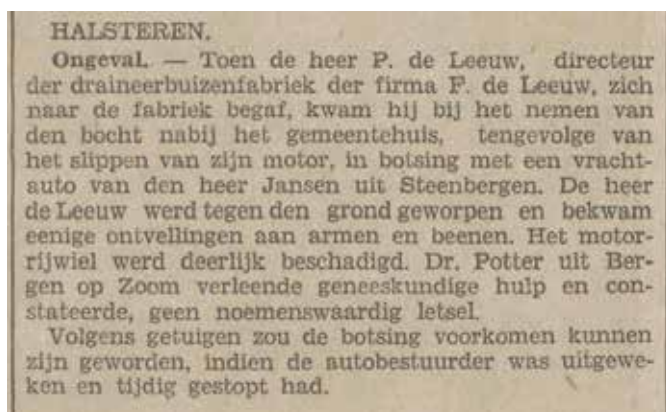
9e. Frederik (Fredericus) Guillaume Alphons Marie de Leeuw. Geboren op 6 januari te Halsteren, van beroep rijwielhandelaar en smid. Hij huwde op 9 september 1909 te Princenhage, met Catharina Maria van den Boogaert. (1888-1968) Hij overleed op 30 jarige leeftijd op 11 februari 1918 te Halsteren.

10e. Jacobus Maria Alphonsus Frederik de Leeuw, geboren op 5 juni 1889 te Halsteren van beroep draineerbuizen fabrikant. Hij huwde op 28 oktober 1915 te Halsteren met Johanna Philomena Jonkers (1895-1952) Hij overleed op zeven en zeventig jarige leeftijd op 6 december 1966 te Halsteren.

11e. Petrus Lambertus Alphonsus Marie Jozef de Leeuw, geboren op 23 februari 1891 te Halsteren van beroep draineerbuizen fabrikant. Hij huwde op 23 mei 1916 te Wouw met Louisa Maria Theresia Hout (1891-1973) Hij overleed op vier en zeventig jarige leeftijd op 24 september 1965 te Bergen op Zoom.

12e. Cornelis Alphonsus Antonius Maria de Leeuw, geboren op 1 februari 1893 te Halsteren en overleden op 4 mei 1893 te Halsteren, hij was maar 3 maanden oud.

13e Mathilda Wilhelmina Alphonsina Marie de Leeuw (Tilly), zij is geboren op 19 december 1894 te Halsteren. Zij huwde op 8 juli 1920 te Halsteren met Antoine Richard Magnée. (1890-....) Zij overleed op twee en tachtig jarige leeftijd te Bergen op Zoom.

Dagblad van Noord Brabant 18-10-1930

Één van de laatste foto's van steenfabriek "De Vlijt".

De laatste draineerbuizen fabrikant is Guillaume Fredrik Cathérina Marie de Leeuw, geboren op 21 december 1911 te Halsteren. Hij huwde voor de eerste maal met Jo leijs en voor de tweede maal met Joke Luijks, zij is geboren op 19 juli 1946. De komende expositie over de steenfabrieken te Halsteren gaat veel over deze persoon.

Joke Luijks heeft heel veel foto's en materiaal geschonken voor deze tentoonstelling.

Tot ziens op de tentoonstelling.

Monumenten Halsteren en Lepelstraat

In 'In en Rondom het Hof' gaan we in de voetsporen van de monumenten in Halsteren en Lepelstraat. Vele monumenten hebben reeds een monumentenbordje bevestigd gehad. Natuurlijk kunnen zij, die dat nog niet hebben, te allen tijde vragen aan onze heemkundekring dit alsnog te laten doen. Een waarlijk sierstuk aan uw gevel of anderszins geplaatst bij u op een andere waardige plek..

Als monument heeft u een pareltje in onze gemeente. Een bordje is daarbij een mooie toevoeging aan de uitstraling.

We gaan de monumenten in een rubriek eens nader omschrijven waarbij we elke keer een monument belichten. We volgen de volgorde die ook in ons uitgegeven boekje staat. We volgen hierbij de tekst die op de QR-codes staat zoals ook op de site van de monumenten van de gemeente Bergen op Zoom en op onze site van Heemkundekring Halchterth. Dit boekje is overhandigd aan de monumenteneigenaren die reeds een bordje hebben. Als dat nog niet het geval is, dan doen wij dat zo snel mogelijk als er boekjes bijgedrukt zijn. Ook monumenten die nog geen bevestiging hebben van het bordje gaan wij ook een boekje doen toekomen.

Kruisberg 1 Halsteren

Redengevende omschrijving

Boerderijcomplex van het West Brabantse type met woonhuis en aangebouwde, grotendeels houten schuur onder rieten schilddak. Op het terrein liggen een bakhuis, hondenhok en bijgebouw. Op het erf staan twee waterpompen, een regenput, het oude houten toegangshek, ca. tien grote eiken en een wilde kastanje.

De boerderij ligt ten oosten van de kern van Halsteren aan de Kruisberg waar drie grote boerderijen liggen uit de zeventiende- achttiende eeuw en nummer 1 uit de eerste helft van de negentiende eeuw. Het woonhuis is in 1889 verbouwd.

Tot 1 oktober 1993 was deze pachterboerderij eigendom van de familie Testers die uitgebreide bezittingen in Halsteren had. Het boerderijcomplex heeft cultuurhistorische waarde als voorbeeld van een sociaal economische, in het bijzonder een agrarische ontwikkeling. Het heeft architectuurhistorische waarde wegens het type en de bijzondere gaafheid van de hoofdgebouwen, zowel interieur als exterieur. Het complex heeft ensemblewaarde wegens de situering, verbonden met de ontwikkeling van de streek. Door de hoogwaardige kwaliteit van de bebouwing in de historisch ruimtelijke relatie met de bebouwing aan de Kruisberg draagt het boerderijcomplex in hoge mate bij tot de visuele gaafheid van de omgeving.